

5. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950 р. № ETS № 005. *Офіційний вісник України*. 2006. № 32 (23.08.2006). Ст. 2371.
6. Guide on Article 6 of the Convention – Right to a fair trial (civil limb). URL: https://www.echr.coe.int/documents/guide_art_6_eng.pdf (дата звернення: 18.09.2022).
7. Корецький І.О. Принцип змагальності сторін в адміністративному судочинстві : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Науково-дослідний інститут публічного права. Київ, 2017. 223 с.
8. Мойсеєнко Г. В. Оціночні поняття в адміністративному судочинстві України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Запорізький національний університет. Запоріжжя, 2017. 222 с.
9. Петрова А. С. Дискреційні повноваження судді у кримінальному судочинстві як один із видів корупційних ризиків судової системи України. *Вісник кримінального судочинства*. 2017. № 1. С. 156–163.
10. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 р. № 1402-VIII. *Офіційний вісник України*. Офіційне видання від 26.07.2016 – 2016 р., № 56, стор. 9, стаття 1935, код акта 82460/2016.
11. Гарієвська М. Б. Дискреційні повноваження суду при розгляді цивільних справ у суді першої інстанції : дис. ... канд. юрид. наук 12.00.03. Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака Національної академії правових наук України. Київ, 2016. 182 с. Національний репозитарій академічних текстів. URL: <https://cutt.ly/ZGhwRm1> (дата звернення: 25.04.2022)
12. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30 (23.07.96). Ст. 141.
13. Case of Seryavin and others v. Ukraine, 10 February 2011, no. 4909/04. *Офіційний сайт «European Court of Human Rights HUDOC database»*. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng/?i=001-103279> (дата звернення: 25.09.2022).
14. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 р. № 1618-IV. *Офіційний вісник України*. 2004. № 16 (07.05.2004). Ст. 1088.

УДК 342.951:351.82

DOI <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2022.3.11>

ГРУДОВЕНКО О.С.

ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ПИТАННЯ ЗАПОБІГАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ, ПОВ'ЯЗАНИМ З КОРУПЦІЄЮ У ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ

THEORETICAL AND LEGAL ISSUES OF PREVENTING ADMINISTRATIVE OFFENSES RELATED TO CORRUPTION IN THE ARMED FORCES OF UKRAINE

Мета статті полягає у здійсненні комплексно-системного аналізу нормативних засад, теоретичних основ адміністративного права та узагальненої практики визначення поняття адміністративного правопорушення пов'язаного із корупцією, а також визначення органу владних повноважень на який покладається завдання із запобігання таким правопорушенням у Збройних Силах України. У статті проаналізовано визначення поняття корупції, досліджено визначення адміністративного правопорушення. Наголошено на необхідності розрізняти поняття «корупційне правопорушення» та «адміністративне правопорушення, пов'язане з корупцією». А відтак, під поняттям «адміністративним правопорушенням,

---

© ГРУДОВЕНКО О.С. – аспірант кафедри публічного управління та адміністрування (Національна академія внутрішніх справ)

пов'язаним з корупцією» слід розуміти діяння вчинене особою суб'єктом владних повноважень, яке не містить в собі ознак корупції, але порушує норми антикорупційного законодавства за що таку особу може бути притягнуто до відповідальності, що як правило передбачає штраф та конфіскацію отриманого доходу чи (або) подарунку. Дано розмежування понять «корупційне правопорушення» та «адміністративне правопорушення, пов'язане з корупцією» та вказано характерні ознаки. Визначено, яким чином утворюється головний суб'єкт публічної адміністрації, який реалізує державну політику щодо запобігання адміністративним правопорушенням, пов'язаним з корупцією в Збройних Силах України. Аналізуючи позицію законодавця, а також деяких авторів, під терміном «корупція» слід розуміти вчинення особою, на яку покладено функцію виконання державної влади умисного діяння, зазвичай з корисливих мотивів з метою отримання певної вигоди, яка може виражатися як чимось матеріальним (наприклад, грошові кошти) або ж настанням сприятливих/вигідних наслідків для цієї особи. Зроблено висновок, що головним суб'єктом публічної адміністрації, який реалізує державну політику щодо запобігання адміністративним правопорушенням, пов'язаним з корупцією в Збройних Силах України є Управління з питань запобігання та виявлення корупції Міністерства оборони України, яке є самостійним, незалежним структурним підрозділом Міністерства оборони України та підпорядковується прямо Міністру оборони України, який безпосередньо здійснює керівництво його діяльністю.

Ключові слова: *корупція, запобігання корупції, адміністративне правопорушення, адміністративне правопорушення пов'язане з корупцією, Збройні Сили України.*

The purpose of the article is to carry out a complex and systematic analysis of regulatory principles, theoretical foundations of administrative law and the generalized practice of defining the concept of an administrative offense related to corruption, as well as determining the body of authority entrusted with the task of preventing such offenses in the Armed Forces of Ukraine. The article analyzes the definition of the concept of corruption, examines the definition of an administrative offense. The need to distinguish between the concepts of "corruption offense" and "administrative offense related to corruption" is emphasized. Therefore, the term "administrative offense related to corruption" should be understood as an act committed by a person in authority, which does not contain signs of corruption, but violates the norms of anti-corruption legislation, for which such a person can be held accountable, that as a rule, it provides for a fine and confiscation of the received income or (or) a gift. The concepts of "corruption offense" and "administrative offense related to corruption" are distinguished and characteristic features are indicated. It is determined how the main subject of public administration is formed, which implements the state policy on the prevention of administrative offenses related to corruption in the Armed Forces of Ukraine. Analyzing the position of the legislator, as well as some authors, the term "corruption" should be understood as the commission of a deliberate act by a person entrusted with the function of state power, usually for selfish reasons in order to obtain a certain benefit, which can be expressed as something material (for example, money) or the occurrence of favorable/beneficial consequences for this person. It was concluded that the main subject of the public administration, which implements the state policy on the prevention of administrative offenses related to corruption in the Armed Forces of Ukraine, is the Office for the Prevention and Detection of Corruption of the Ministry of Defense of Ukraine, which is an independent, independent structural unit of the Ministry of Defense of Ukraine and reports directly to the Minister of Defense of Ukraine, who directly supervises its activities.

Key words: *corruption, prevention of corruption, administrative offense, administrative offense related to corruption, Armed Forces of Ukraine.*

Актуальність теми. Проблема корупції стає дедалі актуальнішою не тільки для практиків, а й для теоретиків права, оскільки наукові підходи до її правильного трактування, «подрібнення» соціального явища на окремі види антисоціальної поведінки, правові вчинки, до їх криміналізації, відмежування суміжних складів протиправних корупційних діянь від інших заборонених законом діянь формують базис для ефективної протидії явищу. Сучасні реалії засвідчують, що основні юридичні терміни та поняття в цій сфері потребують уточнення змісту та поглибленого дослідження, без чого неможливо досягти результативного впливу на корупцію [10].

Огляд останніх досліджень. Запобігання адміністративним правопорушенням пов'язаних із корупцією аналізували у своїх наукових роботах такі вчені як: В. Авер'янов, С. Алфьоров, А. Басов, М. Бездольний, О. Безпалова, Ю. Битяк, С. Гончарук, О. Губанов, О. Джафарова, В. Загородній, Н. Задирака, О. Клок, Ю. Коваленко, В. Колпаков, А. Комзюк, Г. Лученцов, П. Лютіков, М. Мельник, В. Настюк, О. Пасека, А. Приходько, С. Рогульський, С. Серьогін, С. Стеценко, М. Хавронюк, О. Шимон та ряд інших.

Однак, суспільна значимість адміністративних правопорушень пов'язаних із корупцією, що полягає в економічних та політичних процесах нашої держави підкреслює важливість досліджень запобігання таким правопорушенням.

Мета статті полягає у здійсненні комплексно-системного аналізу нормативних засад, теоретичних основ адміністративного права та узагальненої практики визначення поняття адміністративного правопорушення пов'язаного із корупцією, а також визначення органу владних повноважень на який покладається завдання із запобігання таким правопорушенням у Збройних Силах України.

Виклад основних положень. Організаційно-методичні вказівки з питань реалізації державної антикорупційної діяльності Міністерства оборони України та Збройних Сил України в 2022 році зазначають, що запобігання корупції є невід'ємною складовою оборонної реформи. Незважаючи на вжиті заходи, в Міністерстві оборони України та Збройних Силах України продовжують мати місце корупційні правопорушення. Переважна більшість з них пов'язана з нецільовим використанням коштів, розкраданням, привласненням державного майна, матеріальних і фінансових ресурсів шляхом зловживанням службовим становищем [1].

Досліджуючи адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією у Збройних Силах України, необхідно дати визначення таким правовим категоріям, як «корупція», «адміністративне правопорушення» та «адміністративне правопорушення пов'язане з корупцією».

Так, відповідно до Академічного тлумачного словника під терміном «корупція» слід розуміти підкупність, продажність урядовців і громадських діячів [2]. В.М. Трепак у своїй праці «Особливості дефініції поняття «корупція» зазначає, що на практиці існують два основні підходи до формування наукового поняття «корупція». Перший – доктринальний, що ґрунтується на дослідженнях учених і фахівців у певній галузі. Другий – офіційний, легальний, що базується на нормативних актах, міжнародних документах та інших джерелах, які мають юридичну силу. Водночас не всі нормативні джерела, присвячені проблемі корупції, містять її дефініцію. Очевидно, що вплив історичної та національної специфіки зумовлює різне розуміння корупції як явища та її трактування у законах і нормативних актах. Незважаючи на тривалість існування явища корупції, сформулювати універсальне визначення цього поняття непросто, адже у суб'єктів міжнародної нормотворчості відсутня єдина позиція щодо цінності дефініцій, тому в одних ситуаціях їм приділяють значну увагу, а в інших – їх ігнорують [4, с. 183].

Щодо офіційного підходу, то у вітчизняному законодавстві під терміном «корупція» слід розуміти використання особою наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди особі або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей [3]. В. В. Побережний під терміном «корупція» розуміє зловживання державною владою посадовою особою, а також керівником чи службовцем органу державної влади для одержання будь-яких незаконних вигод для себе чи інших осіб, пов'язаних із проходження державної служби [5, с. 6]. Автори Н.Т. Пак, А.О. Тігарчук та К.О. Кобець визначають корупцію як корисливе використання посадовою особою державних органів влади свого службового становища для власного збагачення, підкреслюючи, що «корупція» являє собою дисфункцію бюрократичного апарату, обстоювання посадовими особами групових та корпоративних інтересів [6, с. 121]. В свою чергу О.Ю. Дрозд звертає увагу на те, що «корупція» є у першу

чергу соціальним явищем, яке негативно впливає на суспільні, економічні та політичні процеси в нашій державі. При цьому корупційні діяння вчиняються, зазвичай державними службовцями під час проходження ними служби у відповідних органах державної влади, з метою отримання ними особистої вигоди [7].

Аналізуючи позицію законодавця, а також деяких авторів, під терміном «корупція» слід розуміти вчинення особою, на яку покладено функцію виконання державної влади умисного діяння, зазвичай з корисливих мотивів з метою отримання певної вигоди, яка може виражатися як чимось матеріальним (наприклад, грошові кошти) або ж настанням сприятливих/вигідних наслідків для цієї особи.

М. Хавронюк у своїй праці, наголошує, що єдність правозастосовної практики у застосуванні антикорупційного законодавства є надзвичайно важливою під кутом зору дотримання принципів рівності всіх перед законом і судом та справедливості. Автор стверджує, що часто діяльність із запобігання корупції здійснюється не у повній відповідності до закону – як через неправильне розуміння або завідоме спотворення змісту закону окремими суб'єктами його застосування, так і через вади самого закону [4, с. 29]. Поряд з цим, В. Е. Гедульянов зауважує, що в наукових джерелах наголошується, що забезпечення термінологічної визначеності у чинному законодавстві, особливо з питань запобігання корупції, зумовлено реалізацією принципу верховенства права у правозастосовній діяльності правоохоронних органів [5, с. 147].

Так, досліджуючи визначення терміну «адміністративного правопорушення пов'язаного із корупцією», перш за все слід сказати, що відповідно до статті 9 Кодексу України про адміністративні правопорушення під терміном «адміністративне правопорушення» визнається протиправна, винна (умисна або необережна) дія чи бездіяльність, яка посягає на громадський порядок, власність, права і свободи громадян, на встановлений порядок управління і за яку законом передбачено адміністративну відповідальність [11].

Як бачимо, в антикорупційному законодавстві містяться визначення понять «корупційне правопорушення» та «правопорушення, пов'язане з корупцією», які дещо відрізняються за змістом та суттю.

Так, Закон України «Про запобігання корупції» розглядає «корупційне правопорушення» – як діяння, що містить ознаки корупції, вчинене уповноваженою на виконання функцій держави особою, за яке законом встановлено кримінальну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність [3]. В свою чергу, «правопорушення, пов'язане з корупцією» – це діяння, що не містить ознак корупції, але порушує встановлені вимоги, заборони та обмеження, вчинене уповноваженою на виконання функцій держави особою, за яке законом встановлено кримінальну, адміністративну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність [3].

Вчений О.Є Панфілов у своїй праці про адміністративну відповідальність за корупційні правопорушення в Україні, дає своє визначення терміну «адміністративне корупційне правопорушення». Таке правопорушення, на думку автора, слід розуміти, як протиправне умисне діяння особи, уповноваженої на виконання функцій держави чи місцевого самоврядування, а також іншої особи у передбачених законом випадках, що посягає на встановлений порядок здійснення службової діяльності та діяльності, пов'язаної з виконанням публічних функцій, та полягає у використанні владних повноважень у власних інтересах чи інтересах інших конкретних осіб або груп осіб усупереч прямому призначенню цих повноважень чи з іншими відхиленнями від встановленого порядку їх здійснення (безпосередньо адміністративне корупційне правопорушення), а також у невиконанні чи неналежному виконанні вимог та заходів щодо запобігання та протидії корупції, за яке законом передбачено адміністративну відповідальність (опосередковано адміністративне корупційне правопорушення) [8, с. 16].

На думку О.В. Клок, «адміністративне правопорушення пов'язане з корупцією» – це безпосередньо винна, протиправна поведінка особи, яка посягає на встановлений порядок управління і за яку адміністративним законодавством передбачено відповідальність. У вузькому розумінні «адміністративне правопорушення, пов'язане з корупцією» – корисливе діяння службової посадової особи органу публічної влади з метою отримання неправомірної вигоди (переваги) [9, с. 179]. Вчений Д.О. Сіренко в своїй праці про правові засади запобігання адміністративним правопорушенням, пов'язаним з корупцією, здійснюваного суб'єктами приватної детективної діяльності зазначає, що поняття «адміністративне правопорушення пов'язане з корупцією» слід розглядати в широкому й вузькому розумінні: у широкому – як безпосередньо винна, протиправна поведінка суб'єкта, яка посягає на встановлений порядок управління й за яку адміністративним законодавством передбачено відповідальність; у вузькому – як діяння особи, діяльність

якої пов'язана зі сферою державного управління, шляхом реалізації нею дій або, навпаки, бездіяльності, що пов'язано з протиправним використанням особою свого службового становища [12, с. 216].

Глава 13-А Кодексу України про адміністративні правопорушення передбачає перелік адміністративних правопорушень, пов'язаних з корупцією. Адміністративними правопорушеннями, пов'язаними з корупцією, які мають безпосереднє відношення до Збройних Сил України є [11]:

- 1) Порухнення обмежень щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності (стаття 172-4);
- 2) Порухнення встановлених законом обмежень щодо одержання подарунків (стаття 172-5);
- 3) Порухнення вимог фінансового контролю (стаття 172-6);
- 4) Порухнення вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів (стаття 172-7);
- 5) Незаконне використання інформації, що стала відома особі у зв'язку з виконанням службових або інших визначених законом повноважень (стаття 172-8);
- 6) Невжиття заходів щодо протидії корупції (стаття 172-9);
- 7) Порухнення законодавства у сфері оцінки впливу на довкілля (стаття 172-9-2) [11].

Важливим є той факт, що жодна із вищевказаних статей не передбачає притягнення винної особи до кримінальної відповідальності. Як правило, санкція передбачає накладення на особу штрафу, а також конфіскацію отриманого доходу чи (або) подарунку.

Виходячи з вищезазначеного, проаналізувавши законодавство та праці деяких науковців слід розрізнити поняття «корупційне правопорушення» та «адміністративне правопорушення, пов'язане з корупцією». А відтак, під поняттям «адміністративним правопорушенням, пов'язаним з корупцією» слід розуміти діяння вчинене особою суб'єктом владних повноважень, яке не містить в собі ознак корупції, але порушує норми антикорупційного законодавства за що таку особу може бути притягнуто до відповідальності, що як правило передбачає штраф та конфіскацію отриманого доходу чи (або) подарунку.

Що стосується питання створення головного суб'єкта публічної адміністрації щодо запобігання адміністративним правопорушенням, пов'язаних з корупцією у Збройних Силах України, то перш за все варто сказати, що відповідно до Закону України «Про запобігання корупції» – Національне агентство з питань запобігання корупції є центральним органом виконавчої влади зі спеціальним статусом, який забезпечує формування та реалізує державну антикорупційну політику. Також з метою організації та здійснення заходів із запобігання та виявлення корупції, утворюються (визначаються) уповноважені підрозділи (уповноважені особи) з питань запобігання та виявлення корупції [3].

Відповідно до Положення про Міністерство оборони України, яке затверджене Постановою Кабінету Міністрів України від 26.11.2014 року № 671, Міноборони є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізує державну політику з питань національної безпеки у военній сфері, сферах оборони і військового будівництва у мирний час та особливий період. Міноборони є центральним органом виконавчої влади та військового управління, у підпорядкуванні якого перебувають Збройні Сили та Держспецтрансслужба [13]. В питанні запобігання адміністративним правопорушенням, пов'язаних з корупцією у Збройних силах України, Міністерство оборони України забезпечує реалізацію державної програми з виконання Антикорупційної стратегії. З метою організації своєї діяльності, Міністерство оборони України забезпечує в межах повноважень, передбачених законом, розроблення та здійснення заходів для запобігання і протидії корупції та недопущення вчинення правопорушень, контроль за їх реалізацією в апараті Міністерства оборони України, на підприємствах, в установах і організаціях, які належать до сфери його управління, та Збройних Силах [13].

Також на вимогу Закону України «Про запобігання корупції», Національне агентство з питань запобігання корупції своїм Наказом № 277/21 від 27.05.2021 року, який зареєстрований в Міністерстві юстиції України від 14 липня 2021 року за №914/36536 затвердило Типове положення про уповноважений підрозділ (уповноважену особу) з питань запобігання та виявлення корупції, яке визначає основні завдання, функції та права уповноважених підрозділів (уповноважених осіб) з питань запобігання та виявлення корупції. Основними завданнями такого уповноваженого підрозділу є: 1) розроблення, організація та контроль за проведенням заходів щодо запобігання корупційним правопорушенням та правопорушенням, пов'язаним з корупцією; 2) організація роботи з оцінки корупційних ризиків у діяльності відповідного органу, підготовки заходів щодо їх усунення, внесення відповідних пропозицій керівнику відповідного органу; 3) надання методичної та консультативної допомоги з питань додержання законодавства щодо

запобігання корупції; 4) здійснення заходів з виявлення конфлікту інтересів, сприяння його врегулюванню, інформування керівника відповідного органу та Національного агентства з питань запобігання корупції про виявлення конфлікту інтересів та заходи, вжиті для його врегулювання; 5) перевірка факту подання декларацій суб'єктами декларування та повідомлення Національного агентства про випадки неподання чи несвоечасного подання таких декларацій у визначеному законом порядку; 6) здійснення контролю за дотриманням антикорупційного законодавства, у тому числі у територіальних (міжрегіональних) органах, на підвідомчих підприємствах, в установах та організаціях; 7) розгляд повідомлень про порушення вимог Закону України «Про запобігання корупції», у тому числі у територіальних (міжрегіональних) органах та юридичних особах, що належать до сфери управління відповідного органу; 8) здійснення повноважень у сфері захисту викривачів відповідно до Закону України «Про запобігання корупції»; 9) інформування керівника відповідного органу, Національного агентства або інших спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції у випадках, передбачених законодавством, про факти порушення законодавства у сфері запобігання і протидії корупції [14].

На виконання Закону України «Про запобігання корупції», Положення про Міністерство оборони України, Типового положення про уповноважений підрозділ (уповноважену особу) з питань запобігання та виявлення корупції, Наказом Міністерства оборони України утворюється Управління з питань запобігання та виявлення корупції Міністерства оборони України, діяльність якого регулюється Положенням, яке визначає основні завдання, функції та права Управління з питань запобігання та виявлення корупції Міністерства оборони України, порядок його взаємодії з іншими структурними підрозділами, зокрема й Збройними Силами України [15].

Таким чином, головним суб'єктом публічної адміністрації, який реалізує державну політику щодо запобігання адміністративним правопорушенням, пов'язаним з корупцією в Збройних Силах України є Управління з питань запобігання та виявлення корупції Міністерства оборони України, яке є самостійним, незалежним структурним підрозділом Міністерства оборони України та підпорядковується прямо Міністру оборони України, який безпосередньо здійснює керівництво його діяльністю.

Список використаних джерел:

1. Організаційно-методичні вказівки з питань реалізації державної антикорупційної діяльності Міністерства оборони України та Збройних Сил України в 2022 році від 26.11.2021 року. *Міністерство оборони України* : офіційний веб-сайт. 2021. URL: https://www.mil.gov.ua/content/corruption/org_metod_vkazivky_antucorup_2022.pdf
2. Білодід І. К. Словник української мови : в 11 томах. 1973. Том 4. С. 302. URL: <http://sum.in.ua/s/korupcija>
3. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 року № 1700- VII. *Відомості Верховної Ради*. 2014. № 49. Ст. 2056.
4. Трепак В. М. Особливості дефініції поняття «корупція». *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2015 № 4(97). С. 181–196.
5. Побережний В.В. Сутність та причини корупції в системі органів державної влади. URL: <http://academy.gov.ua/ej/ej12/txts/10pvvodv.pdf>
6. Пак Н. Т., Тітарчук А. О., Кобець К. О. Запобігання корупції в Україні. *Молодий вчений*. 2019. № 6(70) С. 118–123.
7. Дрозд О. Ю. Проблеми визначення причин корупції під час проходження державної служби. URL: http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/12152/1/Реаліз.держ.антикор.політ.Ч1_p054-057.pdf
8. Панфілов О. Є. Адміністративна відповідальність за корупційні правопорушення в Україні : автореф. дис. канд. юрид. наук : 12.00.07. Нац. ун-т «Одеська юридична академія». Одеса, 2013. 22 с.
9. Клок О. В. Протидія корупційним правопорушенням засобами адміністративного права : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Х., 2015. 214 с.
10. Шестопалова Л. Відмежування корупційних правопорушень від правопорушень, пов'язаних із корупцією. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 5. С. 193–197.
11. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-Х. *Відомості Верховної Ради Української РСР*. 1984. Ст. 1122.
12. Сіренко Д. О. Правові засади запобігання адміністративним правопорушенням, пов'язаним з корупцією, здійснюваного суб'єктами приватної детективної діяльності : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.07. Київ, 2019. 263 с.

13. Про затвердження Положення про Міністерство оборони України: Постанова Кабінету Міністрів України від 26.11.2014 року № 671. *Верховна Рада України* : офіційний веб-сайт. 2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/671-2014-п#Text>

14. Про затвердження Типового Положення про уповноважений підрозділ (уповноважену особу) з питань запобігання та виявлення корупції: Наказ Національного агентства з питань запобігання корупції №277/21 від 27.05.2021 року. *Верховна Рада України* : офіційний веб-сайт. 2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0914-21#Text>

15. Про внесення змін до Положення про Управління з питань запобігання та виявлення корупції Міністерства оборони України: Наказ Міністерства оборони України № 389 від 17.12.2021 року. *Міністерство оборони України* : офіційний веб-сайт. 2021. URL: https://www.mil.gov.ua/content/mou_orders/mou_2021/389_nm.pdf

УДК 342.9

DOI <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2022.3.12>

ДАНИЛЮК А.В.

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ ДЕРЖАВНОГО КОНТРОЛЮ ЗА БЕЗПЕЧНІСТЮ ТА ЯКІСТЮ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ В УКРАЇНІ

ADMINISTRATIVE AND LEGAL MECHANISM OF STATE CONTROL OVER SAFETY AND QUALITY OF FOOD PRODUCTS IN UKRAINE

Стаття присвячена визначенню поняття та розкриттю елементів адміністративно-правового механізму державного контролю за безпечністю та якістю харчових продуктів в Україні. З'ясовано, що механізм як загальносоціальна категорія у юридичній науці має своє визначальне значення. У поєднанні з іншими правовими категоріями вона не втрачає свого сутнісного значення, однак наповнюється якісно новим змістом, описуючи при цьому сферу застосування утвореного правового концепту. Узагальнено, що адміністративно-правовий механізм державного контролю за безпечністю та якістю харчових продуктів в Україні, перетворюючись з теоретичної площини у практичну, тобто як правове явище, фактично, пояснює яким чином здійснюється державний контроль в зазначеній сфері. Визначено, що це сукупність органічно поєднаних правових засобів, застосованих уповноваженими органами державної влади у процесі реалізації своїх адміністративних обов'язків щодо перевірки дотримання суб'єктами виробництва, реалізації та/або обігу харчових продуктів законодавства у сфері безпеки продовольства України. Обов'язковими елементами досліджуваного механізму є: 1) адміністративно-правові норми, які: а) визначають правила та стандарти діяльності суб'єктів харчового ланцюга; б) рамки адміністративної діяльності суб'єктів здійснення державного контролю за безпечністю та якістю харчових продуктів в Україні; 2) форма (що спричиняє настання юридичних наслідків чи без таких) та способи (універсальні чи спеціальні) реалізації адміністративної діяльності суб'єктів здійснення державного контролю за безпечністю та якістю харчових продуктів в Україні; 3) адміністративні процедури здійснення державного контролю за безпечністю та якістю харчових продуктів в Україні як порядок вчинення конкретної адміністративної дії уповноважених органів, пов'язаної з прийняттям адміністративного акта та його виконанням. До обов'язкових елементів віднесено такі як акти тлумачення (офіційні роз'яснення); адміністративно-правові відносини; зв'язок суб'єктів здійснення державно-